

rimeligt, at vi her fra Lovgivningsmagtens Side skulde forbyde en noget længere Arbejdstid paa disse Omraader.

Hvis det nu var saadan, at vi havde en Arbejdsstand her i Landet, som var fuldstændig afhængig af Arbejdsgiverne, og som i et og alt var næsten nødt til at rette sig efter, hvad Arbejdsgiverne fandt rimeligt, kunde der maaske være nogen Grund til om ikke just at lovfæste en 8 Timers Arbejdsdag, saa dog at lovfæste en Maksimal-Arbejdsdag. Men saaledes er Forholdet jo ingenlunde. Det er ingenlunde saaledes, at Arbejdstidsforholdene fastsættes af Arbejdsgiverne alene; det er vel ogsaa tvivlsomt — i hvert Fald er jeg ikke klar over det —, hvem af disse Parter der har den største Magt til at fastsætte Arbejdsvilkaarene, Arbejderorganisationerne eller Arbejdsgiverorganisationerne. Det har jo ogsaa vist sig, at Arbejderne har forbedret deres Kaar baade i lønmæssig Henseende og ogsaa med Hensyn til Arbejdstid. Jeg finder derfor, at den Udvikling, vi har været inde i, hvor de to Parter selv fastsætter Arbejdsvilkaarene, kan vi fortsætte med. Da er det de to Parter, som bedst kender Forholdene, som maa tage den første direkte Følge af, om der gribes fejl i disse Forhold. Dette vil tillige have den Fordel, at man hurtigere kan skifte, hvis Forholdene skifter, saaledes at andre Arbejdsforhold er mere hensigtsmæssige. Derfor kan jeg ikke se rettere end, at det samfundsmæssig set og økonomisk set i det hele taget er det bedste, at vi ikke ophæver disse Forhold ved et Magtbud fra Lovgivningsmagtens Side.

Der er egentlig ogsaa noget mærkeligt i, naar vi ser, at Socialdemokraterne paa deres Program har en Udtalelse om, at Arbejdet er Kilden til al Rigdom, selv om det maaske kan omtvistes, om det er helt rigtigt — det afhænger jo af, hvorledes man vil definere „Arbejde“ —, men selv om det maaske er for vidtgaende, er der dog ingen Tvivl om, at det er en Hovedfaktor, den væsentligste Faktor ved al Værdiskabelse. Men naar vi nu ser paa vor Lovgivning paa Arbejdets Omraade, gaar den jo næsten udelukkende ud paa, at man paa det ene eller paa det andet Omraade, efter min Opfattelse med mere eller mindre Ret, forhindrer og forbyder Folk at arbejde saa meget, de vil og kan. Altsaa, skønt vi erkender, at Arbejdet er Vejen til Rigdom, beskæftiger vi os paa det Omraade dog mest med at indskrænke Befolkningens, den enkeltes, Ret til at arbejde saa længe og saa meget, som han enten selv ønsker eller kan blive

enig om med den, han arbejder sammen med.

Nu er der maaske nogen, der vil sige: Ja, men de Forslag, her foreligger, angaar ikke Arbejdet i Almindelighed; det er kun indenfor visse Dele deraf, at man her vil lovfæste Arbejdstiden. Og det er i og for sig rigtigt. Men saa føjes der undertiden til: De andre Fag, Fiskeriet, Landbruget og de smaa selvstændige Erhverv, der ikke har Lønarbejdere, kan dog være næsten ligeglade med, hvad vi i saa Henseende vedtager, for det angaar ikke dem. Dette forekommer mig at være en ganske urigtig Tale; for hvis man gennem saadanne Arbejdstidsbestemmelser indfører Forhold, som gør, at Industrien eller de Erhverv, som kommer ind under Bestemmelserne, ikke bliver saa konkurrencedygtige, som de ellers vilde være, og derfor maaske kan faa en forøget Arbejdsløshed, er det saa sandelig ikke noget; der er de andre Erhverv i vort Samfund ligeegyldigt, hverken af moralske eller økonomiske Grunde. Men lad os tænke os, at der ikke blev mere Arbejdsløshed, at netop disse internationale Konventioner bevirker, at man kan staa sig lige godt i Konkurrencen, fordi de andre Lande faar deres Arbejdstid indskrænket paa samme Maade, og der altsaa ikke fremkommer forøget Arbejdsløshed i disse Virksomheder, vil det da ikke berøre de andre Erhverv i Samfundet, som ikke er nævnt direkte i Lovforslaget? Jo, efter min Opfattelse i allerhøjeste Grad; thi det vil betyde en Fordyrelse af den Produktion, der foregaar i disse Virksomheder. Og hvem skal betale det? Selvfølgelig alle de udenfor disse Erhverv, som skal købe disse Varer enten til personligt Forbrug eller som Raastof til deres Produktion. Og det er min Opfattelse, at det i sidste Instans egentlig er dem, der ikke kommer ind under disse Bestemmelser, som maa betale Omkostningerne gennem den fordyrede Produktion. Og i saa Henseende er jeg ikke uden Meningsfæller, saa vidt jeg ved ogsaa indenfor det socialdemokratiske Parti. Jeg skal minde om et Foredrag, som er holdt af daværende Fabrikinspektør, tror jeg, det var, Jakob Christian Lindberg, som vist har Tilsyn med Fabrikker og industrielle Virksomheder, i hvert Fald indtager en stor Stilling der, og som, saa vidt jeg erindrer, af den nuværende Regering er udnævnt til Nationalbankdirektør. Jeg tror heller ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at han er bekendt for at tilhøre det socialdemokratiske Parti.